

SUOJA 2022

Toiminnallinen harjoitusmalli

SUOJA
— 2022 —

Sisällysluettelo

Alkusanat.....	2
Näin käytät tätä ohjetta	2
Harjoituksen tavoitteiden rajausta	2
Esimerkkejä tavoitteista ja arvioinnista	3
Lähtötilanteet.....	3
Lähtötilanne 1	3
Lähtötilanne 2	4
Harjoiteltavat toiminnot	4
Toiminnan johtaminen ja organisointi.....	4
Vapaaehtoisten perehdytys ja tuki	5
Tilannekuva	6
Valinnaiset tehtävät	6
Henkilöluettelointi	6
Tarvekartoitus.....	6
Henkinen tuki.....	7
Ruokahuolto.....	7
Ensiapu.....	8
Haavoittuvassa asemassa olevat	8
Aineellinen apu	9
Syötekortit	9
Syöte 1: tiedottaminen	9
Syöte 2: spontaanit vapaaehtoiset	9
Syöte 3: median kanssa toimiminen	10
Syöte 4: sosiaalinen media.....	10
Syöte 5: loukkaantunut vapaaehtoinen.....	10
Syöte 6: tilannetietoja.....	10
Syöte 7: Kädet loppuu.....	11
Harjoituksen tarkkailu.....	11
Jälkitoimet.....	11
Suunnittelun muistilista	11
Lisätiedot.....	13
Hyödyllisiä linkkejä.....	13

Alkusanat

Punainen Risti järjestää kolmen vuoden välein valtakunnallisen valmiusharjoituksen. Seuraavan teemana on toiminta evakuointitilanteessa ja se järjestetään 6.-7.5.2022. Punainen Risti on valmiusjärjestö, jonka tehtävä on tukea viranomaisia kaikissa oloissa ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Rooli on määritelty lainsäädännössä ja eri viranomaisten kanssa tehtyisin sopimuksiin on kirjattu, miten roolia toteutetaan. Myös toimintalinjaukseen on kirjattu, että tavoitteenamme on olla tehokas ja nopea auttaja äkillisissä auttamistilanteissa. On tärkeää, että kehitämme auttamisvalmiutta järjestelmällisesti kouluttamalla vapaaehtoisia ja harjoittelemalla erilaisia tilanteita varten.

Suuri kiitos kaikille teille, jotka järjestätte alueellisia ja paikallisia harjoituksia Suoja 2022:n aikana! Harjoitukseen valmistautuminen ja huolellinen suunnittelu on tärkeä osa harjoitusta, joka huipentuu toukokuisena viikonloppuna ympäri Suomea toteutettaviin harjoituksiin. Te kaikki mahdollistatte sen, että Suoja 2022 -harjoitus onnistuu, harjoituksen tavoitteet saavutetaan ja osaamme entistä paremmin auttaa tilanteissa, joissa kipeimmin tarvitaan apua. Tutustuthan näihin ohjeisiin huolella ennen harjoitusta. Antoisaa harjoituspäivää!

Näin käytät tätä ohjetta

Tästä mallista löytyy ohjeita ja vinkkejä hyvän valmiusharjoituksen toteuttamiseen. Täysin valmista ohjetta ei voi kirjoittaa, koska Suomessa on valtavasti erilaisia kuntia, osastoja ja toiveita harjoituksen suhteen – ja se juuri on Punaisen Ristin rikkaus. Tätä harjoitusmallia voi vapaasti muokata vastaamaan paikallisia käytäntöjä ja tarpeita, osaston tavoitteita tai harjoitukseen osallistujien oppimistarpeita. Eli asioita saa yhdistellä, lisätä, muuttaa ja poistaa. Mallissa on:

1. Ohjeet tavoitteiden rajaamiseen
2. Ohjeet harjoiteltavien tehtävien valintaan ja suunnitteluun
3. Syötteet, jotka tuovat lisää toimintaa ja haastetta harjoitukseen
4. Harjoituksen arviointi ja jälkitoimet
5. Muistilista

Jos ensihuolto tai evakuointikeskuksen perustaminen ovat vieraita aiheita, kannattaa tutustua myös [Ensihuolto-oppaaseen](#).

Harjoituksen tavoitteiden rajaus

Suoja 2022 -harjoituksen tavoitteet perustuvat toimintalinjaukseen. Tutustu tavoitteisiin ennen harjoituksen suunnittelua ja valitse 3-5 tavoitetta, joihin harjoitus erityisesti keskittyy. Suunnittele harjoitus niin, että se tukee tavoitteiden saavuttamista. Tavoitteet löytyvät [Rednetistä \(Suoja 2022 -> Harjoituksen suunnittelu\)](#). Tavoitteita voi tarkentaa niin, että ne sopivat osastolle paremmin. Kannattaa miettiä myös, miten arvioidaan sitä, saavutettiinko tavoite. Suoja 2022 tavoitteisiin ja onnistumisen arviointiin voi perehtyä kuuntelemalla aiheita koskevan [webinaarin nauhoitteen ja tutustumalla sen materiaaliin](#).

Harjoituksen läpileikkaava tavoite on, että se on koko Punaisen Ristin yhteinen valmiusharjoitus. Harjoituksiin on tarkoitus kutsua mukaan koko osaston

vapaaehtoiset ja löytää mielekkäitä tehtäviä vapaaehtoisille, joilla on erilaista osaamista ja kokemusta. Tukea suunnitteluun saa [webinaarin Kaikki osana valmiutta -tallenteesta](#), sekä ohjeesta [Ystävätoiminnan ja ruoka-avun vapaaehtoisten osallistuminen harjoitukseen](#).

Esimerkkejä tavoitteista ja arvioinnista

Suoja 2022 tavoite	Osaston toimenpiteet	Onnistumisen arviointi
Vapaaehtoiset saavat koulutusta ennen Suoja-harjoitusta.	Osasto järjestää ensihuollon peruskurssin ja lähettää jäsenille sähköpostin, missä mainostetaan lähialueiden koulutuksia.	Ensihuollon peruskurssilla vähintään 10 osallistujaa, hyvä osallistujapalaute. 10 Vapaaehtoista osallistuu muihin lähialueiden koulutuksiin.
Viranomaiset osallistuvat harjoitukseen ja yhteistyö paranee.	Kutsutaan kunnan sosiaalitoimi harjoittelemaan ja tarkkailijaksi. Pidetään harjoituksen jälkeen arviointikokous, jossa mietitään, miten yhteistyötä kehitetään ja esim. valmiussuunnitelmaa päivitetään.	Sosiaalitoimi mukana harjoituksessa. Harjoituksen perusteella saadaan kirjattua konkreettisia toimenpiteitä yhteistyön kehittämiseksi.
Harjoituksessa on vapaaehtoisia eri toimialoilta, esimerkiksi nuoriso- tai kotoutumisen tuen toiminnasta.	Suunnitellaan roolit ja tehtävät harjoituksessa niin, että kaikille löytyy kiinnostava tehtävä. Lähetetään kutsu harjoitukseen kaikille osaston vapaaehtoisille ja pidetään infoillat eri toimintaryhmille. Järjestetään osallistujille perehdytys tehtäviin. Kysytään vapaaehtoisilta palautetta harjoituksen jälkeen.	Harjoituksessa toimii väh. 30 vapaaehtoista, joista puolet on muualta kuin hälytysryhmistä. Palautteen perusteella vapaaehtoiset olivat tyytyväisiä rooliinsa harjoituksessa, sekä saamaansa ennakkotietoon ja perehdytykseen.
Harjoitus saa näkyvyyttä mediassa ja sosiaalisessa mediassa.	Harjoitukseen nimetään viestintävastaava. Harjoituksesta tehdään väh. 3 some-päivitystä kuvineen ja kerrotaan PR:n tehtävistä evakuointitilanteissa ja miten toimintaan pääsee mukaan. Paikallislehdelle lähetetään etukäteen tieto harjoituksesta.	Julkaisujen saamat katselukerrat, tykkäykset ja jaot, osaston sivujen seuraajamäärä.

Lähtötilanteet

Valitse toinen näistä lähtötilanteista ja muokkaa sitä tarvittaessa vastaamaan harjoituksen tavoitteita. Harjoituksesta saa helpomman vähentämällä autettavien määrää ja vaikeamman kasvattamalla sitä. Lähtötilanteen voi kertoa harjoitteleville vapaaehtoisille etukäteen sähköpostilla tai antaa sen harjoituksen alussa.

Lähtötilanne 1

Eräessä kunnan kerrostalossa syttyy tulipalo. Palo saa alkunsa ylimmän kerroksen parvekkeelta, josta se leviää katolle. Rakennuksessa on kaksi rappua. Pelastuslaitos hälytettiin paikalle nopeasti ja sammutustyö alkaa. Rakennuksesta evakuoidaan 32 asukasta, joista kaksi kuljetetaan sairaalaan tarkastusta varten.

Evakuoidut asukkaat siirretään aluksi paikalle tilattuun bussiin. Viranomaiset päättävät perustaa evakuointikeskuksen osoitteeseen **"harjoituksen osoite"**.

Sosiaalitoimen työntekijä soittaa osaston kotimaan avun yhdyshenkilölle ja pyytää Punaisen Ristin tukea tilanteeseen. Hän kertoo, että tilanne ja suunnitelma on vielä hieman epäselvä, mutta alustavasti vapaaehtoisten apua tarvitaan evakuointikeskuksen perustamiseen ja ylläpitämiseen, henkisen tuen antamiseen ja välttämättömien perustarvikkeiden hankintaan niille, jotka eivät pääse palaamaan asuntoonsa. Vapaaehtoisia pyydetään ilmoittautumaan suoraan evakuointikeskukselle. Evakuointikeskusta johtaa sosiaalityöntekijä, jonka alaisuudessa Punainen Risti toimii (harjoituksen järjestäjä välittää "sosiaalityöntekijän" ohjeet toimijoille).

"Autettavilla" on tilanteen takia erilaisia tarpeita. Autettavien henkilötiedot ja tarpeet voi keksiä itse, tai käyttää Suoja 2022 -pöytäharjoituksen evakuointipöytäkirjaa ja evakuointikortteja, joihin on kirjattu 30 kuvitteellisen autettavan tiedot.

Lähtötilanne 2

Eräässä kunnan hotellissa syttyy tulipalo. Palo saa alkunsa hotellin keittiöstä. Hotellissa on 100 huonetta, kirjoilla 88 henkilöä ja töissä 8 henkilökuntaan kuuluvaa. Viikonloppuna järjestettävä taidefestivaalin perässä hotelliin on saapunut vieraita ympäri Suomen ja jonkin verran myös ulkomailta. Pelastuslaitoksen saapuessa paikalle hotellihuone on täyden palamisen vaiheessa ja palo levinnyt yläkerran hotellihuoneisiin. Savu leviää hotellin kerroksissa nopeasti. Evakuoidut hotellivieraat siirretään aluksi paikalle tilattuihin busseihin. Viranomaiset päättävät perustaa evakuointikeskuksen.

Sosiaalitoimen työntekijä soittaa osaston kotimaan avun yhdyshenkilölle ja pyytää Punaisen Ristin tukea tilanteeseen. Hän kertoo, että tilanne ja suunnitelma on vielä hieman epäselvä, mutta alustavasti vapaaehtoisten apua tarvitaan evakuointikeskuksen perustamiseen ja ylläpitämiseen, henkisen tuen antamiseen, välttämättömien perustarvikkeiden hankintaan ja väliaikaisen majoituksen tai paluumatkojen selvittämiseen kauempana asuville. Vapaaehtoisia pyydetään ilmoittautumaan suoraan evakuointikeskukselle. Evakuointikeskusta johtaa sosiaalityöntekijä, jonka alaisuudessa Punainen Risti toimii (harjoituksen järjestäjä välittää "sosiaalityöntekijän" ohjeet toimijoille).

Autettavilla on tilanteen takia erilaisia tarpeita. Autettavien henkilötiedot ja tarpeet voi keksiä itse, tai käyttää osaan Suoja 2022 -pöytäharjoituksen evakuointipöytäkirjaa ja evakuointikortteja, joihin on kirjattu 30 kuvitteellisen autettavan tiedot.

Harjoiteltavat toiminnot

Seuraavat tehtävät ovat mukana kaikissa harjoituksissa, samoin kuin todellisissa äkillisissä auttamistilanteissa.

Toiminnan johtaminen ja organisointi

Mitä

Kaikissa äkillisissä auttamistilanteissa Punaisen Ristin toiminnalla on johtaja. Isommissa (esim. yli 10 vapaaehtoisen) auttamistilanteissa vapaaehtoiset voidaan jakaa ryhmiin, joilla on omat ryhmänjohtajansa. Johtaja koordinoi Punaisen Ristin toimintaa koko tilannetta johtavan viranomaisen alaisuudessa. Evakuointitilanteissa voidaan perustaa myös johtoryhmä, johon kuuluu viranomaisten edustajia ja vapaaehtoisten johtajat.

Johtajien tehtävä on toiminnan organisointi ja koordinaatio, esim. tilojen käytön suunnittelu, tehtävien jako, tilannetietoisuuden ylläpito ja raportointi. Tehtäviä voi delegoida muille vapaaehtoisille.

Miten

Vapaaehtoisten johtaja (ja ryhmänjohtajat) valitaan jo ennen harjoitusta. Johtaja miettii (ehkä yhdessä johtoryhmän kanssa), miten tiloja käytetään, jakaa tehtävät ja seuraa tehtävien etenemistä. Hän kokoaa muilta vapaaehtoisilta tietoa tilanteesta ja välittää sitä eteenpäin viranomaisille ja piiriin.

Resurssit

- Tila johtoryhmälle
- Johtaja (ja ryhmänjohtajat)
- Toimistotarvikkeita: paperia, kyniä, fläppitaulu

Vapaaehtoisten perehdytys ja tuki

Mitä

Äkillisissä auttamistilanteissa vapaaehtoiset saavat pikakoulutuksen tehtävään, jossa toimivat. Erityisesti uudempien vapaaehtoisten on helpompi lähteä mukaan auttamaan, jos he saavat riittävästi tukea ja hyvät ohjeet.

Miten

Pikakoulutus järjestetään tehtävän alussa vapaaehtoisten saapuessa paikalle (harjoituksessa voidaan järjestää myös aikaisemmin). Koulutuksessa käydään läpi ainakin:

- Vastuuhenkilöt (johtajat)
- Turvallisuusasiat (häätäpoistumistiet, oikeat ensiapuvälineet, alkusammutusvälineet, kokoontumispaikka, terveysturvallisuusohjeet, toiminta oikeassa onnettomuus- tai vaaratilanteessa)
- Vaitiolovelvollisuus
- Mahdollisuus kieltäytyä tehtävästä
- Jälkipurku
- Ilmoitetaan, kun poistutaan paikalta
- Tehtäväkohtaiset toimintaohjeet

Resurssit

- Kokenut, tehtävät tunteva vapaaehtoinen/vapaaehtoisia (esim. valmius- ja muita kouluttajia voi pyytää)
- Ohjeet jaetaan myös tulostettuna, jos mahdollista

Tilannekuva

Täyttäkää lopuksi harjoituksen tilannekuvakysely tästä linkistä: https://www.lyyti.fi/reg/Suoja_2022_tilannekuvakysely_6348. Voitte samalla käydä katsomassa koko Suomen tilannekuva. Linkki tilannekuvan seuraamiseen tulee kyselyn automaattisessa vahvistusviestissä.

Valinnaiset tehtävät

Valitse seuraavalta tehtävälialta ne asiat, joita harjoituksessa aiotaan harjoitella. Kaikkea ei kannata ottaa yhteen harjoitukseen, vaan keskittyä harjoittelijoiden määrästä riippuen 3–5 asiaan.

Henkilöluettelointi

Mitä

Sosiaaliryöntekijä pyytää Punaista Ristiä vastaamaan evakuoitujen asukkaiden kirjaamisesta sisään evakuointikeskukseen. Samalla on tarkoitus varmistaa, että evakuoitujen poistuminen keskukselta kirjataan ja evakuointikeskukseen päästetään sisään vain evakuoidut, tehtävään liittyvät viranomaiset ja sovitusti omaiset. Henkilöluetteloinnista lisätietoja mm. webinaarissa: [Punaisen Ristin tehtävät evakuointitilanteissa](#). Huom. Tässä sosiaalitoimella on eri alueilla erilaisia käytäntöjä. Jos olet epävarma, varmista piirin ryöntekijöiltä, onko evakuointikeskuksella erillinen sisään kirjaus ja onko se yleensä Punaisen Ristin vastuulla

Miten

1–2 vapaaehtoista kirjaa sisään evakuointikeskukselle saapuvat. Evakuoitujen tiedot kirjataan ylös paperille tai digitaalisesti esim. Kobo Collectilla, jos sen käyttöön on osaamista. Samalla vapaaehtoiset valvovat, että sisään ei pääse ulkopuolisia. Kirjauspiste sijoitetaan ulko-oven lähelle. Pidempikestoisessa toiminnassa huolehditaan tauoista niin, että joku on aina kirjauspisteellä. ”Autettavat” kertovat sisään tullessaan omat tai keksityt henkilötiedot.

Resurssit

- Pöytä, pari tuolia
- [Evakuointipöytäkirja](#) ja kyniä tai älypuhelimet, joilla digitaalinen lomake täytetään
- 1–2 vapaaehtoista
- Tarvittaessa opasteita tai opastaja

Tarvekartoitus

Mitä

Evakuointikeskuksessa selvitetään evakuoitujen välittömät tarpeet: vaatteet, silmälasit, puhelinten laturit, lääkkeitä ja perussairaudet, lemmikit, yöpaikka.

Miten

Vapaaehtoiset auttavat evakuoituja täyttämään tiedot joko evakuointikortteihin tai sähköisesti (esim. Kobo Collect-lomakkeelle). Tarpeista kootaan tiedot evakuointipöytäkirjaan vapaaehtoisten johtajalle, joka välittää ne sosiaalityöntekijälle. Osana harjoitusta voi pohtia, mitä kautta erilaiset tarpeet ja tavarat saadaan hoidettua. Autettaville voi jakaa harjoitukseen harjoitusta varten keksityt maalihenkilötiedot, jotka löytyvät [Suoja 2022 evakuointikorteista](#).

Resurssit

- Useita vapaaehtoisia tekemään tarvekartoitusta
- [Evakuointikortit](#), kyniä ja kirjoituslustoja tai älypuhelimia, joilla digitaalista lomaketta voi täyttää

Henkinen tuki

Mitä

Osa autettavista on ymmärrettävästi järkyttynyt tilanteesta, ja he oireilevat eri tavoin. Jos käytätte valmiita maalihenkilötietoja, roolit on jaettu niissä.

- Autettavaan 1 ei saa kontaktia, on poissa oleva
- Autettava 2 on itkuinen
- Autettava 3 on aggressiivinen, evakuointipaikan hälinä ärsyttää
- Autettavalla 4 on voimakkaita pelkoreaktioita, säpsähtää kosketusta

Lisäksi osa muista autettavista haluaa myös purkaa ajatuksia tilanteeseen liittyen ja kaipaa tietoa.

Miten

Osalle vapaaehtoisista annetaan tehtäväksi henkisen tuen antaminen. Tehtävä on keskustella autettavien kanssa ja tarjota henkistä tukea. Eniten apua tarvitsevat voidaan siirtää rauhallisempaan tilaan tai pyytää lisätukea (esim. psykologien valmiusryhmään saa yhteyden piirin kautta).

Resurssit

- Vapaaehtoisia, joilla on osaamista ihmisten kohtaamiseen (henkisen tuen koulutusta, ensihuoltoryhmässä tai ystävänä toimimista tms.)
- Rauhallisempi tila keskusteluun
- Olet kokenut jotain järkyttävää? -esitteet [sähköisenä](#) tai [Punaisen Ristin kaupasta](#)

Ruokahuolto

Mitä

Sosiaalityöntekijä pyytää Punaista Ristiä järjestämään autettaville ja paikalla käyville viranomaisille ruokahuollon. Lyhyessä harjoituksessa se voi olla leipää, hedelmää, kahvia, teetä ja mehua. Pidemmässä harjoituksessa esim. keittolounas.

Miten

Tehtävä kannattaa antaa muutamalle vapaaehtoiselle jo ennen harjoitusta, että he ehtivät suunnitella ja hankkia tarvittavat asiat etukäteen. Tehtävään voi pyytää osaston ruoka-avun vapaaehtoisia, jos heitä on, koska heillä on valmiiksi koulutusta ja välineitä muonitukseen.

Resurssit

- Muutama vapaaehtoinen
- Tilat ruuan laittamiseen
- Ruokatarvikkeet
- ruuanlaittovälineet, ml. kahvin- ja vedenkeitin
- Tarjoiluastiat (pestävät astiat, jos tilasta löytyy tiskikone, muuten kertakäyttöastiat)

Ensiapu

Mitä

Osa autettavista on saanut evakuoinnin yhteydessä lieviä vammoja. Jos käytät valmiita maalihenkilökortteja, roolit on jaettu niissä.

- Yhdellä nilkka nyrjähtänyt, koska kaatui portaissa. Ontuu selvästi kävellessä, nilkka turvonnut ja mustelman alkua.
- Yhdellä on pintaruhjeita kämmenissä ja polvissa, housun polvet rikki.
- Yhdellä on ruhje otsassa
- Yksi hyperventiloit selvästi ja on hätäntynyt
- Tunti saapumisen jälkeen yksi alkaa valittaa migreenipäänsärkyä. Hänellä on migreenitaipumus ja menossa tyypillinen migreenikohtaus, mutta kipu on kova. Kirkas valo pahentaa kipua. Hänellä on käytössä kohtauslääke migreeniin, joka on jäänyt asuntoon.
- Palavan asunnon ohi paennut on saanut kipinöistä palovammoja käsivarsiin. Palovammat ovat pääasiassa pinnallisia, muutamia rakkuloita. Palaneet alueet ovat kipeitä.

Miten

Kun ensiavun tarve selviää (esim. sisään kirjaamisen yhteydessä), annetaan osalle vapaaehtoisista tehtäväksi ensiavun antaminen.

Resurssit

- Ensiapukoulutettuja vapaaehtoisia
- Ensiapuvälineet ja sydäniskuri
- Jos mahdollista, erillinen tila ensiavun antamiseen ja tarkkailuun

Haavoittuvassa asemassa olevat

Mitä

Jos harjoituksessa käytetään valmiita autettavien tietoja, mukana on vanhuksia, lapsia, liikuntarajoitteinen ja perhe, joka ei puhu kunnolla suomea. He saattavat tarvita evakuointikeskuksella erityistä tukea.

Miten

Vapaaehtoisten tehtävä on huomioida haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät harjoituksessa (suunnitelman voi tehdä jo ennen harjoituksen alkamista). Esimerkiksi leikkurinurkkaus lapsille, evakuointitilan soveltuvuus liikuntarajoitteisille ja mahdollisuus kutsua mukaan eri kieliä tai selkokieltä osaavia vapaaehtoisia.

Resurssit

- Vapaaehtoisia, joilla on osaamista lasten tai vanhusten kanssa toimimisesta, monikulttuurisesta toiminnasta tai kielitaitoa
- Leluja tms.

Aineellinen apu

Mitä

Asunto, josta palo alkoi, tuhoutui kokonaan. Myös viereiset asunnot vaurioituivat pahoin ja iso osa irtaimistosta on todennäköisesti käyttökelvotonta. Sosiaalityöntekijä pyytää Punaisen Ristin vapaaehtoisia auttamaan yhtä pariskuntaa ja yhtä perhettä välttämättömien tarvikkeiden hankinnassa lähipäivinä. Sosiaalitoimi etsii heille väliaikaiset asunnot.

Miten

Vapaaehtoiset tekevät autettavien kanssa tarvekartoituksen. Apuna voi käyttää viitteellistä ostoslistaa. Kun ostoslista on tehty, tehdään suunnitelma siitä mistä tavarat hankitaan.

Resurssit

- [Katastrofirahaston ohjeet, tarvekartoitus, viitteellinen ostoslista](#)

Syötekortit

Syötteillä voi elävöittää harjoitusta ja tuoda siihen lisää haastetta. Tulosta syötteet ja leikkaa ne omille paperilapuilleen. Kun harjoituksessa on sopiva hetki, tai osa vapaaehtoisista on toimeettomana, anna heille seuraava syöte. Osa syötteistä tulee ohjeena suoraan "sosiaalityöntekijältä" ja osaan tarvitaan pelipankista näyttelijä.

Syöte 1: tiedottaminen

Autettavat kyselevät teiltä jatkuvasti, mitä palopaikalla tapahtuu ja mitä tapahtuu seuraavien päivien aikana. Sosiaalityöntekijä ja pelastustoimen johtaja päättävät pitää autettaville tiedostustilaisuuden, jossa myös Punainen Risti on mukana.

Pitäkää autettaville tiedostustilaisuus, jossa kerrotte, mitä on tapahtunut, mikä on tällä hetkellä tilanne, mitä tapahtuu seuraavaksi ja millaista tukea he voivat saada.

Syöte 2: spontaanit vapaaehtoiset

Evakuointikeskukselle saapuu muutama sivullinen, joka on lukenut tilanteesta uutisista ja haluaa auttaa.

Vapaaehtoisten tehtävänä on päättää, ottavatko he spontaanit vapaaehtoiset mukaan toimintaan ja järjestää heille sopiva tehtävä ja pikakoulutus.

Ohjeita spontaanien vapaaehtoisten kanssa toimimiseen löytyy Suoja 2022 [koulutus -sivulta](#).

Syöte 3: median kanssa toimiminen

Viranomaiset ovat sopineet pitävänsä lehdistölle tiedotustilaisuuden. Punaisen Ristin edustaja pyydetään tiedotustilaisuuteen mukaan, hänen on tarkoitus kertoa Punaisen Ristin roolista evakuointikeskuksessa ja vastata tarvittaessa haastattelukysymyksiin.

Vapaaehtoisten tehtävänä on päättää, kuka edustaa Punaista Ristiä tiedotustilaisuudessa ja laatia 3–5 kohtaa Punaisen Ristin toiminnasta, jotka halutaan tuoda esiin. Pelipankista joku voi esittää toimittajaa ja tulla haastattelemaan vapaaehtoista.

Syöte 4: sosiaalinen media

Sosiaalinen media, erityisesti Facebook, on edelleen tärkeä viestintäkanava. Se tuo viestimisen mahdollisuuden kaikkien ulottuville ja monet etsivät sieltä ensimmäisenä tietoa, jos jotain yllättävää tapahtuu.

Sosiaalityöntekijä pyytää teitä tekemään päivityksen tilanteesta osaston Facebook-sivuille täydentämään viranomaisten viestintää. Koska kyseessä on harjoitus, tehkää päivitys siitä, mitä ja miksi osasto harjoittelee. Ottakaa päivitykseen sopiva kuva.

Syöte 5: loukkaantunut vapaaehtoinen

Ohjeistakaa muonituksesta vastaavaa vapaaehtoista: Hän on kahvia keittäessä kaatanut vahingossa pannullisen kuumaa kahvia päälleen. Toisessa kädessä on palovamma, joka on pääosin pinnallinen, mutta siinä on muutama rakkula. Alue on kämmentä pienempi. Palovamma on kovin kipeä. Loukkaantunut vapaaehtoinen käy kertomassa vapaaehtoisten johtajalle tilanteesta ja pyytää apua.

Syöte 6: tilannetietoja

Poliisin tilannejohtaja haluaa tietää, kuinka monta evakuoitua on evakuointikeskuksessa sekä kuinka monta vapaaehtoista on mukana toiminnassa (pelipankista joku esittää poliisia, voi myös soittaa vapaaehtoisten johtajalle).

Syöte 7: Kädet loppuu

Evakuointitiloihin tarvitaan enemmän vapaaehtoisia, mutta osaston vapaaehtoisista ei saada lisää käsipareja paikalle. Miten toimitte?

Harjoituksen tarkkailu

Pyydä harjoitukseen tarkkailijoita. Tarkkailijat voivat olla osaston, naapuriosaston tai muun järjestön kokeneita vapaaehtoisia, viranomaisia, Punaisen Ristin henkilökuntaa tai delegaatteja. Tarkkailijan tehtävänä on seurata toimintaa sivusta ja kirjata ylös, mitkä asiat menevät hyvin ja mitä voisi kehittää.

Tarkkailija tutustuu harjoituksen tavoitteisiin etukäteen, jotta toimintaa voi arvioida niiden avulla. Tarkkailijalle voi antaa täytettävän lomakkeen, johon on lisätty harjoituksen tavoitteiden kannalta olennaiset kysymykset. Myös harjoituksen johtajilla voi olla aikaa seurata harjoitusta

Jälkitoimet

Purku ja loppukeskustelu ovat tärkeä osa harjoitusta. Purku on osallistujille hetki irrottautua evakuointilanteeseen eläytymisestä ja ottaa siihen etäisyyttä. Ohjeet purkukeskustelun vetämiseen löytyvät [Rednetistä](#).

Pyydä harjoituksen kaikilta osallistujilta, järjestäjiltä ja tarkkailijoilta palautetta harjoituksen jälkeen. Palautetta kannattaa pyytää sekä harjoituksen järjestelyistä harjoittelutoiminnan kehittämiseen että toiminnasta harjoituksen aikana varsinaisen valmiustoiminnan kehittämiseen ja varautumiseen. Palautetta voi pyytää sekä (digitaalisella) palautelomakkeella että keskustellen palautetilaisuudessa, jonka voi järjestää esim. viikkoa myöhemmin osalle porukasta. Harjoituksen yhdyshenkilö täyttää keskustelun lähettämisen, koko harjoitusta koskevan palautelomakkeen.

Pitäkää harjoituksen jälkeen vielä loppukeskustelu, johon osallistuvat harjoituksen suunnittelijat ja esimerkiksi osaston ja valmiuden yhdyshenkilö. Vetäkää kaikki palautteista, tarkkailijoiden lomakkeista ja omista huomioista saatu tieto yhteen. Päätäkää yhteenvedon perusteella muutama asia, joita haluatte osastossa kehittää ennen seuraavaa valmiusharjoitusta. Päätäkää, mitä konkreettisia toimenpiteitä tehdään, millä aikataululla ja kuka toteutuksesta on vastuussa. Pitäkää uudestaan syksyllä ja vuoden vaihteessa kokoukset, joissa seuraatte, miten suunnitelma etenee.

Osallistujille on hyvä lähettää pian harjoituksen jälkeen kiitosviesti, jossa kerrotaan, miten harjoitus meni ja mitä huomioita tehtiin.

Suunnittelun muistilista

Muistilista asioista, joita onnistuneeseen harjoitukseen todennäköisesti tarvitaan

- Ilmoita osaston järjestämästä harjoituksesta [tällä lomakkeella](#) 17.4. mennessä.
- Päätä harjoituksen tarkasta ajankohdasta ja kellonajasta
- Tilat harjoituksen toteuttamiseen, esim.
  - Rakennus, joka on valmiussuunnitelmassa määritelty evakuointikeskukseksi tai valmiuskeskukseksi
  - Muu rakennus (esim. osaston tila), jota voisi käyttää evakuointikeskuksena
- Harjoituksen toimijat
  - Kokenut, toimintaa johtava vapaaehtoinen tai vapaaehtoisia
  - Hälytysryhmien vapaaehtoiset
  - Muiden toimialojen vapaaehtoiset ystävätoiminnasta, kototutumisen tuesta, ruokavavasta, terveyden edistämisestä jne.
  - Muiden järjestöjen vapaaehtoiset
  - Harjoituksesta kiinnostuneet viranomaisten edustajat
  - Myös uusia vapaaehtoisia voi ottaa helppöihin tehtäviin tutustumaan toimintaan
- Harjoituksen järjestäjät
  - Harjoituksen johtaja tai johtajat
  - Harjoituksen "autettavat", voi koota osaston omista vapaaehtoisista (hyvä tutustumistapahtuma uusille) tai tehdä yhteistyötä muiden järjestöjen, koulun, oppilaitoksen tai yrityksen kanssa. Esim. sote-järjestöjen vapaaehtoisille hyvä tapa tutustua valmiustoimintaan.
  - Harjoitukseen on hyvä pyytää mukaan viranomaisia, erityisesti sosiaalitoimesta
  - "Pelipankki" eli ihmisiä, jotka näyttävät harjoituksessa esim. viranomaisia, toimittajia tai omaisia ja tuovat harjoitukseen lisää haastetta
  - Harjoituksen tarkkailijat, jotka seuraavat ja arvioivat toimintaa
- Varusteet, materiaalit
  - Riippuu mitä ja missä harjoitellaan
  - EA-välineet, sydäniskuri
  - Maskeeraustarvikkeet
  - Huopia, makuualustoja tai retkisänkyjä
  - Välipalaa/lounasta, kahvia, mehua, vettä, teetä
  - Vapaaehtoisliivejä
  - Viestintävälineet
  - Toimistotarvikkeet (kyniä, paperia, saksia, teippiä, tietokone, fläppitaulu, tulostin tai valmiita lomakkeita)
  - Oletko kokenut jotain järkyttävää -esitteitä
  - Ohjeet toimijoille ja harjoituksessa muuten mukana oleville henkilökohtaisista varusteista (esim. säänmukainen/ lämmin vaatetus, vesipullo ja evästä, vapaaehtoisliivi, valaisin, puhelin, muistiinpanovälineet)
  - Tulostettavat: evakuointipöytäkirja, evakuointikortit, harjoitussuunnitelma, harjoituksen syötteen, toimijoiden tai "autettavien ohjeet"
- Ilmoittautuminen ja perehdytys
  - Kerätkää harjoitukseen ilmoittautuvilta toimijoilta esim. Google Forms-lomakkeella tietoa heidän koulutuksestaan ja osaamisestaan, mistä olisi harjoituksessa hyötyä. Samalla voi pyytää toiveita siitä, millaisessa tehtävässä haluaa harjoituksessa toimia.
  - Lähetä ilmoittautuneille tarkemmat ohjeet hyvissä ajoin ennen ilmoittautumista. Lisäksi voi järjestää enne harjoitusta koulutusillan, jossa erilaisten tehtävien

hoitaminen ja evakuointilanteessa toimiminen käydään läpi, erityisesti jos mukana on uusia vapaaehtoisia. Kouluttajaksi kannattaa pyytää valmiuskouluttaja.

- Harjoituksen alussa alkuinfo, jossa kerrataan vielä kaikille
- harjoituksen aihe
- harjoituksen tavoitteet
- harjoitusskenaario
- harjoituksen etenemisen kannalta olennaisen informaation kerrontatavat sekä
- harjoitukseen osallistuvat joukot
- harjoituksen alue
- harjoituksen raportointi- ja arviointitavat
- Harjoitukseen liittyvät kartat, listat sekä muu oheismateriaali
- harjoituksen päättäminen
- turvallisuus ja toiminta vaaratilanteissa

Lisätiedot

Suoja 2022 -sivut: <https://rednet.punainenristi.fi/suoja2022>

Piirin työntekijät

Valmiussuunnittelija Maaria Kuitunen (maaria.kuitunen@redcross.fi)

Hyödyllisiä linkkejä

[Suoja 2022 Rednet](#)

[Harjoituksen tavoitteet](#)

[Kaikki harjoitusmallien materiaali](#)

[Webinaarien tallenteet](#)

[Uutiskirjeet](#)

[Harjoitukseen ilmoittautuminen](#)

[Kotimaan avun ohjeet](#)

[Henkisen tuen ohjeet](#)

[Valmiussuunnitelmien päivitys](#) ja [valmiuskansiohttps://rednet.punainenristi.fi/node/34780](https://rednet.punainenristi.fi/node/34780)

Ystävä- ja ruoka-avun vapaaehtoisten tehtäviä äkillisissä auttamistilanteissa [ohje](#) ja [Power Point](#)

[Oma Punainen Risti ja Suoja 2022](#)

Suojelu- ja yhdenvertaisuusohje (lisätään myöhemmin)

Tilannekuvakysely (lisätään myöhemmin)

Päivitetty 4.3.2022
Maaria Kuitunen

